

Idrott och kriminalitet

Riksidrottsförbundets strategi för att förebygga och hantera brottslighet som är relaterad till idrotten

Bakgrund

Med drygt 3 miljoner medlemmar och 20 000 idrottsföreningar är svensk idrott en stor och viktig del av det svenska samhället. Företeelser som finns i samhället går vanligtvis även att hitta inom idrotten. Det gäller även de negativa avarterna. Det finns en negativ utveckling där den organiserade brottsligheten växer och utmanar företrädare inom idrottsrörelsen på olika sätt. Det handlar om oro och otrygghet i samband med vissa idrottsevenemang, uppgjorda matcher samt hot, våld och trakasserier. Den mer systemhotande brottsligheten är även den en stor utmaning för många aktörer. Detta gäller i allra största grad idrottsrörelsens sårbara föreningsdemokrati. Kan inte utvecklingen vändas riskerar konsekvenserna, både för idrotten och för samhället, bli allvarliga.

Säkerhetsarbetet ska följa idrottsrörelsens mål, inriktning och idéprogrammet Idrotten vill samt idrottens värdegrund (kapitel 1 i Riksidrottsförbundets stadgar) där "Rent spel" blir extra tydligt i detta arbete. Det innebär bl.a. att hålla sig inom ramarna för överenskommelser och en god etik och moral. Att verka mot fusk, doping och osund ekonomi, mot mobbning, trakasserier och våld såväl på som utanför idrottsarenan.

Ett av idrottsrörelsens övergripande mål i "Strategi 2025" har direkt bärighet på denna strategi; "Idrottens värdegrund är vår styrka" som bl.a. innebär att vi ska verka mot fusk, doping och osund ekonomi, mot mobbning, trakasserier och våld såväl på som utanför idrottsarenan. Riksidrottsförbundet har under de senaste åren stärkt sitt arbete mot idrottsrelaterad brottslighet, bland annat genom krafttag i arbete mot doping och matchfixing. Arbetet har förstärkts ytterligare med i form en säkerhetsansvarig som ska fokusera på idrottens arbete mot hot, våld och trakasserier mot olika funktioner inom idrottsrörelsen (anställda, förtroendevalda, ideella etc.) samt brott och ordningsstörningar i samband idrottsevenemang. I uppdraget ingår även att stödja och utveckla säkerhetsarbetet hos Distriktsförbund och Specialidrottsförbund genom att bl.a. genomföra informations- och utbildningsinsatser, utarbeta gemensamma riktlinjer och policys samt verka för optimalt nyttjande av gällande bestämmelser och lagstiftning i dessa frågor. Det är mot bakgrund av detta som denna strategi har utarbetats.

Idrottsrörelsen tar ett stort ansvar för att motverka den brottslighet som är relaterad till idrotten. Det finns dock ett behov av att bredda, stärka och tydliggöra idrottens förhållningssätt avseende hanteringen av brottslighet i samband med idrott. En gemensam strategi bidrar inte bara till att tydliggöra roller och ansvar internt utan kommer även identifiera och effektivisera samverkansområden med polismyndigheten, åklagarmyndigheten och andra externa aktörer. Ambitionen är bl.a. att vårt arbete på sikt ska minska belastningen på polis, åklagare och domstolar.

Idrott och kriminalitet

Form & produktion: Normy AB, 2019

Text: Riksidrottsförbundet

Foto: Bildbyrå

Nationella strategin

för att minska otrygghet, brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang 2014–2017

Idrotten har sedan tidigare haft externa personer, t ex av regeringen utsedda nationella samordnare, och samverkansparter, t ex polismyndigheten, som tillsammans med ett antal specialidrottsförbund, identifierat brister och utarbetat förslag på åtgärder för att minska brottslighet som är relaterad till idrotten.

I juni 2014 undertecknade Svenska Fotbollförbundet, Svensk Elitfotboll, Svenska Hockeyligan, Svenska Ishockeyförbundet, Svenska Bandyförbundet ”En nationell strategi för att minska otrygghet, brott och ordningsstörningar i samband med idrotts-evenemang 2014–2017”.

Syftet med strategin var bl.a. att stärka samverkan för att minska otrygghet, brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang och uppnå visionen om att idrottsevenemang blir välkomnande, trygga, säkra och stämningsfulla för alla.

Utvärderingen av denna visar att såväl polismyndigheten som berörda idrotter tycker det är positivt med ett gemensamt övergripande arbete, att man kommit en bra bit på väg men att det finns utvecklingspotential gällande vissa delområden i strategin, att den bör breddas till fler idrotter samt att Riksidrottsförbundet bör vara den övergripande parten från idrotten tillika sammankallande för uppföljning av det fortsatta samarbetet med polismyndigheten.

I och med att Riksidrottsförbundet tar ett större ansvar kommer idrotten att bli en tydligare part i samverkan, såväl intern som externt, samt utifrån vårt arbete kunna uppvakta myndigheter och andra med förslag på förbättringsområden och överenskommelser för att skapa bästa möjligheter till att motverka brottslighet som är relaterad till idrotten.

Övergripande mål

Säkerhetsarbetet ska följa idrottsrörelsens mål, inriktning och idéprogrammet Idrotten vill samt idrottens värdegrund (kapitel 1 i Riksidrottsförbundets stadgar) där "Rent spel" blir extra tydligt i detta arbete. Det innebär bl.a. att hålla sig inom ramarna för överenskommelser och en god etik och moral. Att verka mot fusk, doping och osund ekonomi, mot mobbning, trakasserier och våld såväl på som utanför idrottsarenan.

Den övergripande inriktningen för Riksidrottsförbundets säkerhetsstrategi är :

"Vi ska erbjuda publik, idrottsutövare och funktioner inom idrotten (anställda, förtroendevalda, ideella etc.) en miljö där samtliga kan känna sig trygga före, under och efter idrottsevenemang samt motverka otillåten påverkan i föreningar och förbund"

Strategi

Strategin är uppdelad på sju delområden:

- ✓ **Säkra evenemang**
- ✓ **Tydlig rollfördelning**
- ✓ **Opinionsbildning och lagstiftning**
- ✓ **Beredskap för hot, våld och otillåten påverkan**
- ✓ **Utvecklat samarbete**
- ✓ **Supportermiljö**
- ✓ **Matchfixing**

Säkra evenemang

Genom att bredda säkerhetsarbetet och utarbeta gemensamma övergripande riktlinjer till bestämmelser och regelverk stärker vi inte bara arrangörens säkerhetsfunktioner (säkerhetsansvariga, publikvärdar, ordningsvakter m.fl.) som ska säkerställa god ordning och säkerhet på plats. Vi underlättar även samverkan med externa parter och kan lättare identifiera områden där olika överenskommelser, med t ex polismyndigheten, kan utarbetas. Säkra evenemang förutsätter ett systematiskt och förebyggande arbete på lång och kort sikt samt kontinuerliga utbildnings- och informationsinsatser.

Mål: I möjligaste mån likrikta säkerhetsarbetet för att skapa säkra och trygga idrottsevenemang.

Strategi 2018–2021:

- Tillsammans med berörda SF utbilda dedikerade säkerhetsansvariga.
- Utarbeta ett gemensamt övergripande regelverk med tillhörande policys och riktlinjer.
- Skapa förutsättningar för att hålla en hög säkerhetsnivå vid idrottsevenemang med möjlighet att skala upp vid så kallade högriskmatcher.
- Utarbeta riktlinjer för terrorhot mot offentliga tillställningar.
- Skapa förutsättningar för att säkerställa ansvarsfull alkoholserving i arenorna.
- Skapa förutsättningar för att stänga av individer som begår brott och ordningsstörningar i samband med idrottsevenemang genom enhetlig och konsekvent regel- och lagtillämpning.
- Skapa förutsättningar för gemensamma rekryterings- och utbildningsverktyg för publikvärdar och ordningsvakter m.fl. för ökad service- och ordnings-säkerhet.
- Öka säkerhetsmedvetenheten inom idrotten.

Tydlig rollfördelning inom idrotten

För att kunna stötta, ta sitt ansvar och löpande följa upp och utveckla säkerhetsarbetet krävs en tydlig ansvars- och rollfördelning.

Mål: Respektive part har rätt förutsättningar och mandat för att ta fullt ansvar för säkerhetsarbetet i enlighet med gällande lagstiftning och bestämmelser.

Strategi 2018–2021:

- Tydliggöra rollfördelningen för säkerhetsarbetet mellan RF, DF, SF och idrottsklubbar.
- Utse en säkerhetsgrupp i RF bestående av strategiskt viktiga personer, med möjlighet att adjungera externa parter vid behov, för samsyn samt för att upprätthålla och utveckla det förebyggande säkerhetsarbetet.
- Skapa förutsättningar för att utse och certifiera säkerhetsdeleger, med rätt utbildning, som agerar enligt en gemensam policy och mandat.
- Upprätta en kommunikationsplan för hur säkerhetsarbete bedrivs, vem som är ansvarig samt hur parterna agerar i olika situationer.

Opinionsbildning och lagstiftning

Regeringen har varit lyhörd för idrottens utmaningar och har under de senaste åren infört nya lagar och lagförändringar för att stärka säkerhetsarbetet inom idrotten, nu senast maskeringsförbud vid idrotts-evenemang som trädde i kraft den 1 mars 2017. Samtliga verktyg, som bidrar till att stävja brottslighet i anslutning till idrott, är naturligtvis bra. Det viktigaste är dock hur och i vilken omfattning vi tillämpar dessa verktyg i praktiken samt att vi hela tiden utvärderar, följer upp och identifierar eventuella nya behov av verktyg för att stärka arbetet.

Mål: Befintlig lagstiftning för att stävja brottslighet i anslutning till idrott tillämpas fullt ut samt att lagstiftning och operativ verksamhet från myndigheterna är anpassade utifrån behoven.

Strategi 2018–2021:

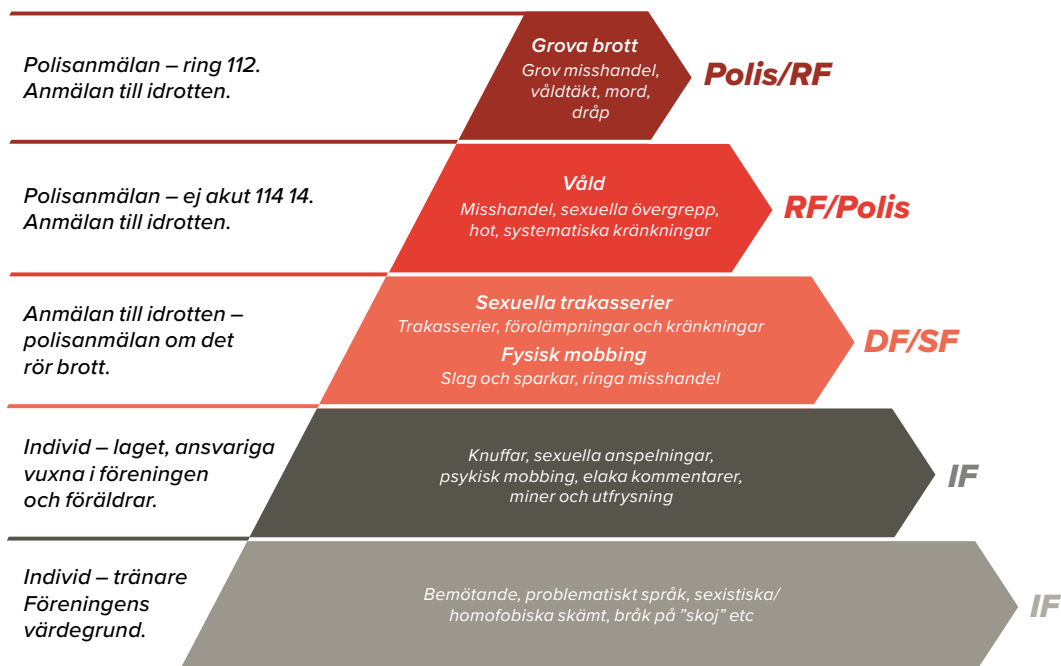
- Säkerställa förståelse av befintlig lagstiftning
- Påverka opinionen genom att visa handlingskraft bl.a. genom att aktivt informera om hur idrotts-Sverige på kort- och lång sikt arbetar med service, trygghet och säkerhet.
- Verka för en gemensam syn inom Idrotts-Sverige om hur nuvarande lagstiftning kan utvecklas för att optimera arbetet.
- Vid behov uppvakta lagstiftare för att få till nödvändiga lag- och regeländringar, till exempel:
  - att fler polisanmälningar för ordnings störningar och brott i samband med idrottsevenemang leder till utredning och eventuellt åtal.
  - att tillträdesförbudet utvidgas från att gälla i arenan till att även gälla en zon runt arenan, samt att elektronisk fotboja används för att upprätthålla tillträdesförbudet.
  - att tillgången till det nationella registret över personer som tilldelats tillträdesförbud utvecklas och förenklas.

Beredskap för hot, våld och otillåten påverkan

Arbetsgivaren har ett tydligt ansvar för att vidta åtgärder mot våld och hot bl.a. enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter "Åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön" (AFS 1993:2). Organiserad brottslighet utgör ett allvarligt hot mot det demokratiska samhället och är en stor utmaning för många aktörer. Detta gäller i allra största grad idrottsrörelsens sårbara föreningsdemokrati.

För idrotten handlar det om att synliggöra den verklighet som råder för såväl föreningar som medarbetare inom idrotten samt vidta åtgärder för att stävja all form av hot, våld och trakasserier.

Mål: Det råder nolltolerans mot våld, hot och trakasserier inom idrotten. Brott ska polisanmälas och samtliga händelser, oavsett om det är ett brott eller förseelser som skapar en obehagskänsla, rapporteras till närmast chef, eller liknande, som agerar enligt gällande riktlinjer och arbetsgivaransvar.

Våldspyramiden ovan används för att förklara idrottsrörelsens förebyggande arbete.

RF står för Riksidrottsförbundet, DF för distriktsidrottsförbund, SF för specialidrottsförbund och IF för idrottsförening.

Strategi 2018–2021:

- Fördjupa kunskapen om trakasserier, hot, våld (med ett särskilt fokus på otillåten påverkan) mot personer inom idrottsrörelsen.
- Utarbeta en handbok med tydliga riktlinjer för att motverka hot, våld och otillåten påverkan.
- Identifiera vilka samverkansbehov som krävs för att efterleva riktlinjerna.
- Genomföra utbildningsinsatser och implementera riktlinjerna.
- Utveckla nya metoder för att utöva förenings- och medlemsdemokrati.

Utvecklat samarbete

God samverkan, såväl internt som externt, är en förutsättning för ett lyckat säkerhetsarbete.

Mål: Det råder god och nära samverkan mellan berörda parter, såväl internt som externt, där Riksidrottsförbundet ses som en initierad och trovärdig samverkanspart.

Strategi 2018–2021:

- Ökad samverkan internt inom RF genom projekt "Idrott och Kriminalitet" som innefattar områdena Matchfixing, Säkerhetsrelaterade ordningsstörningar, Hot, våld och otillåten påverkan samt Antidoping.
- Ökad samverkan inom idrotten (berörda SF och Idrottsklubbar).
- Ökad samverkan med rättsvårdande myndigheter (Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Brottsförebyggande rådet).
- Ökad samverkan med andra berörda aktörer (Tidningsutgivarnas Branschorganisation, Sportjournalistsförbundet etc.).

Supportermiljö

Svensk idrott har idag över 3 miljoner medlemmar. Men ännu fler supportrar. Bilden av en supporter som står på en avgränsad sektion på en fotbolls- eller ishockeyarena och som sjunger, hoppar, skriker av glädje, besvikelse och frustration är både etablerad och sann. Men den är långt ifrån den enda. Målgrupper och publikstrategier skiljer sig mellan de olika

idrotterna och därför ansvarar respektive SF och förening för detta område. Oavsett hur publiken ser ut är det dock ett viktigt arbete med att hela tiden främja och skapa bästa förutsättningar för en sund och positiv läktarkultur.

Mål: Idrotten är till för alla och vi verkar för att stärka en aktiv positiv supporterkultur fri från hot, våld, kränkningar samt säkerhetsrelaterade brott och ordningsstörningar.

Strategi 2018–2021:

- Verka för att respektive SF och IF stöttar och underlättar för den goda supporterkulturen.
- Verka för att respektive SF och IF nyttjar goda förebilder – hitta ledare och ta hjälp av trendsättare/ ungdomar som driver god kultur.
- Verka för att respektive SF och IF aktiverar ungdomar kontinuerligt och arbeta nära dem för att implementera värderingar.
- Verka för att respektive SF och IF vågar vara tydliga i att markera avstånd vid förseelser som strider mot idrottens värdegrund samt att även spelare och ledare tar avstånd mot de personer som är inblandade i idrottsrelaterade ordningsstörningar och brott.
- Verka för att respektive SF och IF i möjligaste mån tydligt motverkar och tar avstånd från kränkande språkbruk på läktarna.

Matchfixing

Matchfixing är ett hot mot idrottsrörelsen eftersom det strider mot idrottens grundläggande värderingar som integritet, rent spel och respekt för andra. Om idrottstävlingar eller delar av idrottstävlingar är uppgjorda blir idrotten i en förlängning inte längre intressant, varken att delta i eller att titta på. Idrotten har ett stort ansvar i kampen mot matchfixing. Inte minst när det gäller det förebyggande arbetet. Om alla aktiva, domare, ledare och övriga inom idrotten säger nej till att medverka till en manipulation och dessutom vågar kliva fram och berätta om det så försvåras fixarnas arbete väsentligt. Vi måste därför se till att de som verkar inom idrotten förstår vilket allvarligt problem matchfixing är och vilka negativa konsekvenser det medför, både för idrottarna själva och för idrotten i stort.

Mål: Det råder nolltolerans mot matchfixing, utsatta personer vågar att säga nej och berätta om känd, eller misstänkt, matchfixing, brott polisanmäls och inblandade personer lagförs med en adekvat lagstiftning.

Strategi 2018–2021:

- Samordna idrottsrörelsens arbete mot matchfixing.
- Tillhandahålla informations- och utbildningsstöd för SF och andra berörda aktörer.
- Verka för att Idrottens reglemente om otillåten vadhållning samt manipulation efterföljs.
- Medverka i utredningar om misstänkt matchfixing, både idrottsliga och polisiära, i den mån det är möjligt.
- Utöva påverkansarbete för att skapa en spelmarknad där hänsyn tas till idrottens bästa.
- Samverka med övriga berörda aktörer i den nationella plattformen mot matchfixing.
- Skapa en fördjupad kunskap om matchfixing i Sverige.
- Samverka med aktörer i andra länder som berörs av matchfixingproblematiken.
- Skapa förutsättningar för att personer som är verksamma inom idrotten vågar berätta om känd, eller misstänkt, matchfixing.

Riksidrottsförbundet

Idrottens Hus, Box 11016, 100 61 Stockholm | Tel: 08 - 699 60 00
E-post: riksidrottsforbundet@rf.se | Hemsida: www.rf.se